dogma noemt hij dan ook de opneming ten hemel van Maria [5]).

Voor de hemelvaart van Maria kan men zich niet op de Schrift beroepen. Maar men voelt wel, dat dat eigenlijk niet gaat. „Nu is het wel ons mogelijk de voorfiguren van Maria's hemelvaart uit de Heilige Schrift — het brandende braambosch, de ark des verbonds, de ladder van Jacob — op zichzelf beschouwd voor bewijskrachtig te laten doorgaan; ook als men ze met de leer van de Kerkvaders en Kerkleeraars verbindt, blijkt wel, dat ze in de overlevering alleen illustratief werden opgenomen. Zelfs het zooveel meer belangrijke Proto-evangelie (Gen. 3 : 15) en de begroetingen van den engel en van Elizabeth (Luc. 1 vs 28 en 42) verkrijgen slechts, met de overlevering verbonden, geheel hun waarde. Doch dan blijkt het ook, hoe zij de traditioneele voorstelling van Maria's genadevolheid stevig steunen, en daaruit wordt haar ten hemel opneming toch afgeleid" [6]).

„Ze rust niet op historische getuigenissen, noch op de overlevering der eerste eeuwen, noch op een mededeeling der Heilige Schrift, maar ze **moet** hebben plaats gehad, omdat alleen de hemelvaart van Maria in overeenstemming is met de waardigheid van Maria als moeder Gods" [7]). „Was het niet passend, dat de Zoon het maagdelijk lichaam, waaruit Hij zijn vleesch en bloed had aangenomen en door hetwelk Hij gevoed was, voor het bederf bewaarde, en dat Hij haar, die op aarde zoo trouw met Hem het lijden gedragen had, de kroon des hemels schonk? Zoo is Maria als het ware door de triomfpoort van haar onbevlekte ontvangenis haar aardsch bestaan binnengetreden, om het door een tweede triomfpoort, haar glorievolle ten hemel opneming weer te verlaten" [8]).

Het is héél duidelijk, dat de Roomsche Kerk het dogma van Maria's hemelvaart niet bij machte is uit de Schrift af te leiden. Het is een puur verzinsel. Op deze wijze kan men zien hoe dwaling ontstaat. Een meening, die in den loop der eeuwen is opgekomen en langzamerhand algemeen ingang heeft gevonden, wordt geproclameerd tot Goddelijke waarheid. En dan probeert men nog wel door dit dogma de Godheid van Christus te ondersteunen [9]).

Maar hoe is het mogelijk door een zelf uitgevonden feit de heilsfeiten van de Schrift te ondersteunen? Zou men op deze wijze niet veeleer afbreuk doen aan hetgeen in de Schrift aangaande de Godheid van Christus is beleden?

De opneming-ten-hemel van Maria, zooals deze door Rome ten dogma is verklaard, is een zeer gevaarlijke ketterij. „Immers, vele Roomsche theologen zien de Maria-vereering niet als een geïsoleerd hoofdstuk der leer, een periferisch deel der waarheid, maar als een bron van leven" [10]).

„Daarom nemen de praedicaten, aan Maria toegekend, hoe langer hoe meer in aantal en in qualiteit toe: zij is dochter des Vaders, bruid van den Zoon, tempel en orgaan des H. Geestes, complementum, Ergänzung der Dreieinigkeit; die instrumentale und theilweise die meritorische Ursache unserer ewigen Auserwählung, de voornaamste reden der natuurlijke en bovennatuurlijke schepping, Miterlöserin, Cor édemptrice; de wijze, alle wonderen werkende, met onbeperkte heerschappij toegeruste, almachtige, regeerster der kerk, gelijk God de wereld regeert.

De Mariolatrie verdringt bij Rome de ware christelijke Godsvereering hoe langer zoo meer" [11]).

Dit zal ons blijken, wanneer we in enkele artikelen het boekje van Prof. Friethoff over Maria, onze Middelares naast Jezus bij God zullen weergeven.

Enumatil. K. MEIMA.

---

[5]) A.w., p. 191—200.
[6]) Em. Janssen S.J., De moeder Gods in De Katholieke Kerk, Deel I, p. 599.
[7]) C. G. Berkouwer, a.w. p. 199.
[8]) I. Kluf, Het Katholieke Geloof, 1939, p. 243.
[9]) Maltha, a.w. p. 24.
[10]) C. G. Berkouwer, Conflict met Rome, p. 206.
[11]) H. Bavinck, a.w. III[3], p. 300.

. De broeders kennen

Hier en daar tobt men wel eens over de vraag, of, en in hoeverre, de een den ander verdragen moet en mag inzake de houding, die men aanneemt tegenover het thema der z.g. „voortgaande reformatie". De één is er voor; de ander, die kwalijk loochenen kan, dat het woord zoo oud is als de kerk, zegt: alles goed en wel, maar zóó niet. Of: zóó haastig niet. Van beide kanten komen dan de bezwaren van den één tegen den ander.

Ik heb in deze dagen nog al eens gedacht aan het verhaal van Zacharia 7 : 1—6. Dat was een verhaal uit den tijd van Israëls ballingschap. Men stond voor nieuwe problemen, net als wij. En nu deed zich het geval voor, dat menschen uit **Bethel** aan de officieele leiders van **Jeruzalem** iets kwamen vragen over de „voortgaande reformatie". Ze wilden iets weten over de bestaande vasten-practijk. Moest alles blijven bij het bestaande? Of mocht er iets nieuws worden besloten?

In Jeruzalem — het oude leidinggevende centrum — keken verscheidenen ietwat wantrouwig naar Bethel.

Maar als iemand zou willen zeggen: Bethel, daar was het toen maar niet pluis, sedert Jerobeam, dan hebben de mannen-van-Bethel hun woordje klaar. Wat zijt ge toch blind voor de werking van Gods Geest, zoo kunnen ze tegenwerpen. Weet ge niet, dat, onder den verschen indruk van een plaag, kort na de intree van de ballingschap, een assyrisch koning een priester naar Bethel gestuurd heeft, om daar weer iedereen te leeren, hoe men Jahwe dient te vereeren? Kunt ge dan geen zégen meer erkennen? En, — is dat vroom, dat eeuwig wántrouwen? (2 Kon. 17 : 24—28).Hebben niet zoowel Ezechiël als Jeremia telkens weer dat „spreekwoord" in herinnering gebracht (Ezech. 18, Jer. 31), dat in de periode der ballingschap onder de ballingen opgeld deed, het spreekwoord, dat de vaderen zure druiven gegeten hadden (b.v. die slechte koningen, met hun onverstandige politiek, en die kwade ministers met hun leelijke adviezen), en dat nu de kinderen stroeve tanden gekregen hadden?

Ja, ja, men weet het nog.

Welnu, beide profeten hadden dat „spreekwoord" verbóden. En ze hadden er bij gezegd, wat trouwens ook al in Deuteronomium stond, dat de zoon niet mag lijden óm de zonden van de vaderen. De kinderen hadden zélf schuld, nèt zoo goed als de vaderen. Maar dan ook álle kinderen toch zeker? Ook die van buiten Bethel? Mocht de één niet, om zichzelf vrij te pleiten, bij voorkeur aan Manasse de schuld geven, den zoon van Hiskia, b.v., dan mocht de ánder niet áltoos exclusief aan Jerobeam de schuld geven, die — dát wás zoo — te Bethel zoo heel rare dingen had gedaan, en slechte. In geen geval mocht men in de nieuwe gemeenschap van Israëls verlosten de Bethelieten afwijzen óm Jeróbeam's kwaad. Men moest liever zich verblijden, dat Bethel weer mee wou doen met Jeruzalem. Ze komen toch zeker niet voor niets naar die oude metropaal?

Welnu, de profeet Zacharia, die het antwoord gaf, heeft zich niet opgeworpen als man-van-een-partij. Zijn indringende vraag was tot allen; **hoe** is vroeger uw vasten bedoeld geweest? 't Was toch niet zoo best? Uw stroeve tanden hebben meermalen u meer leed gedaan dan uw grissen naar onrijpe, zure druiven. De gevólgen der schuld hebben u meer gedrukt dan uw eigen schúld. De practijk van uw ascese nam meermalen evengoed als die van uw feestelijk zwelgen „occasie", aanleiding, in bepaalde feiten, door u „geïnterpreteerd" lós van Mijn wet en belofte; en dat was dan die wel heel magere geboortegeschiedenis van uw „vierdagen". Uw vasten ontaardde daardoor in een celebreeren van uzelf; zoo werd het, even goed als uw vette maaltijden, een ontdekkende, beschamende prediking van de magerheid uwer ziél. Uw zonde was de overtreding, niet maar van een partij, doch zeer bepaald van het vólk. De Schriftgeleerden nemen toe; maar de door de Schrift geleerden nemen af.

Dit wijze profetenwoord moge ook ons leeren. Als we bij alle bezwaren tegen de meeningen van anderen beginnen met ons zelf te vragen: wat is het geestelijk gehalte van mijn jacht naar dit of dat?, of van mijn protest tegen zóó of zús, dan hebben we al veel gewonnen. Niet alles. Wel veel. En als we dan elkaar bekijken, niet onder het aspect van: hoe was jij vroeger?, of: uit welk nest kom jij?, doch onder het andere: **wat zegt de Schrift?** — wel, dan leeren we allemaal, en krijgen wel vrede.

K. S.

. Liefde

Het thema van „de liefde" kwam in ons blad onlangs ter sprake.

Een enkel vraagteeken heeft soms iemand daarbij geplaatst. Soms verstandig. En enkele maal nogal onverstandig.

Toch zullen we het thema goed moeten leeren stellen. Niet alleen terwille van actueele vraagpunten, die óns raken, doch ook om een antwoord te hebben tegenover de buitenstaanders. De „moderne mensch" noemt de liefde „het goddelijke", wijl „het meeste". En dat schijnt terug te gaan op het „hooglied" der liefde uit 1 Cor. 13, poëzie nog wel. Maar hij vergeet, dat 1 Cor. 13 tusschen het slot van 1 Cor. 12 en het begin van 1 Cor. 14 staat. Dat het in die beide gedeelten loopt over de profetie, als middel om elkaar te benaderen met het Woord van God, dat immers uitgedrukt is. Dat dus de liefde de meeste is, als bindmiddel tusschen mènschen: om den band van Gods Woord te leggen om de leden van één lichaam, het zijne, dat is de kerk. Zoo staat ze in den dienst van het Woord, en daarmee van den kerkstichtenden en -bewarenden en -zuiverenden Geest, ook als zij gezinnen sticht, en „sticht". Maar hier wil vrijwel niemand aan. En als hij de liefde „een vonkje" van Gods vuur in ons binnenste noemt, een zielevonkje dus, weet dan die moderne mensch er wel van, wat de mystieke filosofie van dat pantheïstisch motief gemaakt heeft? En waarom zij liever van godheid dan van God spreekt? Datzelfde deed ook Ekkehard; een favoriet van..... „nazi's". —

Het groote gebrek blijft in al die liefde-verheerlijking: de aversie tegen de profetie.

De „God-heid" b.v. krijgt bij velen graag de offers een „platonische" vereering; maar zoodra ge een bepaalden náám noemt, Jahwe bijvoorbeeld, is men geneigd, den drager van dien naam, om de concreetheid van den naam te rangschikken onder de „goden"; en dan is de hoofdletter meteen weer weg. Kom wel met „Liefde" aan, maar niet met zoo iets als „profetie", in bewuste tegenstelling b.v. met „extase"; want dát motief is „maar" van 1 Cor. 12 en 14; ruk dat mooie schilderij van 1 Cor. 13, zegt men, alstublieft uit die hinderlijke lijst, al is ze dan ook van den schilder, Paulus, zelf. Voor den „modernen mensch" moet de God-**heid**, in tegenstelling met de „goden", óf „in" de wereld zijn verborgen, óf zó alleen-maar-hoog erbóven staan, dat we permanent ons op de onzekerheid van het tásten naar de groote Verborgenheid weten teruggeworpen. Eén van tweeën, de Godheid zij een supersonischen donder-over-onze-hoofden-heen, of een subsonisch, een stil, een diepgedoken Geheim in ons binnenste, mét ons in opkomst, in smartelijke geboorte.

De mensch van dergelijke geestesstructuur, hij, die de liefde „sublimeerend" naar het goddelijke plan ópvoert, haalt, om voor die sublimeering theoretische verantwoording te zoeken, God naar menschelijke laagte neer, de belijdenis van Gods transcendentie inruilend voor een immanentiegeloof, óf: hij laat het denken, dat nog het langst daartegen protesteerde, het dogmatische namelijk, een tasten blijven naar het..... gesublimeerde dogma; de permanénte vráág blijft dan over naar „het" dogma, dat nog nooit geformuleerd werd, en ook nimmer in formule komen zal. Elke concrete náám is een drogrede geschólden; maar de verre Naam, daar tást men alleen maar heen.....

De hooglieders-op-de-liefde worden nu meer in hetgeen daarin als tusschen de regels leesbaar „vermoed" kan worden, dan in hun concrete teksten voorzien van kommentaren, die hun náám niet willen weten: kommentaren als zoodanig weten immers altoos veel te veel? Liefde leert het zwijgen.....; de goddelijke vlammen lekken de kanalen der veel-weters wel leeg. Dat zijn dan vlammen-van-de-God-heid. Men maakt zich op tot een kruis-tocht-van-den-geest, met het duidelijk gestelde doel: ontttroning van het Godsbegrip.

Het ware wél, indien het erom ging, ons de „ómschrijving" („definitie") van God als een ónmogelijkheid te leeren zien, maar de „beschrijving" van Hem, gelijk Hij ze mogelijk maakte in Zijn Woord, ons te laten behouden, als klaar, en waar, en ook doorzichtig. Maar neen: de „onttroning" van het godsbegrip beteekent meteen een verscheuring van die papieren, waarop de kerk in dogma's Hem naar-menschen-maat (d.w.z. naar menschelijke capaciteit) „beschrijven" wilde en mocht. Dit alles gebeurt dan in naam der liefde voor den Naamloozen God.

In de dagen van de bekroning eener zóó verstane liefde, kwam de ontluistering van haar klare profetieën. „Profetie", dat woord ondergaat hetzelfde lot als het woord „dogma": men mag het schrijven in het enkelvoud, en dán met hoofdletter, maar niet in 't meervoud; dán valt de hoofdletter weg, en ieder zet den hoed weer op.

Om kort te gaan, men heeft gemeend, de liefde als god-menschelijke oscillatie van de enkele bladeren aan den grooten wereldboom te kunnen verstaan. Doch doordat men het profetische Woord den rug toekeerde, maakt men de kinderen der z.g. „liefde" tot kinderlooze kinderen. Met „propageert" immers niet; en wint geen kroost door het Woord. Men legt een krans aan den voet van het beeld der Liefde; maar men stelt de conditie, dat het lint-aan-dien-krans geen létters, doch alleen maar téékens als inscriptie dragen mag.

Zoo heeft men de Liefde praalvol weggeborgen in het groote graf, waarin men alle mysteriën opgeborgen heeft; óók die, waarvan Paulus zegt, dat ze, ná lang verborgen geweest te zijn, nu eindelijk aan het licht getreden zijn.

Toon mij uit uw geloof uw liefde; zij draagt den Woordschat verder; zij bereidt den naaste zijn ware brood. En het ware brood is het levende Woord. Anders niet.

K. S.

ZENDING EN EVANGELISATIE

RAPPORT

van de Zendingsdeputaten

benoemd door de Generale Synode van Amersfoort.

De Generale Synode van de Gereformeerde Kerken in Nederland, gehouden te Amersfoort in het jaar 1948, benoemde in haar vergadering van 18 November zestien deputaten voor de zending — uit elk particulier synodaal ressort twee — en evenveel secundi. Ds E. T. van den Born heeft in October 1950 op advies van zijn arts als deputaat bedankt. Sedert dien is hij vervangen door zijn secundus, ds J. A. Vink.

De opdracht van de zendingsdeputaten is uitgedrukt in de Acta 1948, artikel 129 D. b. 1 t/m 6. Voorts blijkt uit artikel 129 C. 7 b. en c. van de Acta van Amersfoort 1948, dat de medewerking en **goedkeuring** van de zendingsdeputaten vereischt was voor alle beslissingen, die de zendende kerken als zoodanig wilden nemen.

In hun eerste vergadering, op 22 November 1948, hebben de deputaten gekozen en benoemd: tot voorzitter, ds D. van Dijk; tot assessor, ds G. Visée; tot quaestor, dr J. Meulink en tot eersten en tweeden scriba, C. C. de Vries en ds H. Veltman.

Aan de kerk van Zwolle werd goedkeuring verleend tot het benoemen van een verpleegster, zr J. van Egmond, voor den medischen dienst, en van een onderwijskracht, br H. J. van Egmond, voor den schooldienst op Oost-Soemba. Medewerking werd verleend aan het vaststellen van instructies voor deze en voor de reeds eerder benoemde zendingsarbeiders.

Aan de kerk van Drachten (en de gelijknamige classis) werd medewerking en/of goedkeuring verleend bij het beroepen en examineeren van candidaat G. J. Agema en bij het vaststellen van de instructie voor ds Agema.

Voorts hebben de deputaten overeenkomstig de hun verstrekte opdracht nauwlettend toegezien op de besluiten, die door de zendende kerken terzake van den zendingsarbeid genomen werden. Enkele malen werd de vereischte goedkeuring eerst verleend, nadat op advies der deputaten in de te nemen besluiten door de betrokken zendende kerk één of meer wijzigingen waren aangebracht.

Ultimo Augustus 1949 hebben de deputaten een rapport over de opleiding ven zendingsarbeiders aanvaard en aan de zendende kerken toegezonden. Dit rapport is te vinden achter de notulen van de vergadering van 31 Augustus 1949.

Ten aanzien van de „AFLOOPENDE TAAK" op Oost-Soemba/Savoe spreken de deputaten uit, dat het h.i. met het oog op de planting der kerk op geheel Oost-Soemba, de primaire taak van den dienaar van Zwolle zal dienen te zijn a.s. dienaren des Woords en „evangelisten" op te leiden, alsmede onder hen uit